

АНАЛІЗ РЕГУЛЯТОРНОГО ВПЛИВУ

проекту постанови Кабінету Міністрів України «Про внесення змін до Переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти»

I. Визначення проблеми

Прийняття проекту постанови Кабінету Міністрів України «Про внесення змін до Переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти» передбачає затвердження нової редакції переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюватиметься підготовка здобувачів вищої та фахової передвищої освіти (далі – Перелік галузей знань і спеціальностей), наближеної до переліку галузей Міжнародної стандартної класифікації освіти (далі – МСКО).

Проблема, на розв'язання якої спрямований проєкт акта, полягає в тому, що у зв'язку з наміром України увійти до складу Європейського Союзу та набуттям статусу кандидата, перед Україною виникли нові зобов'язання щодо впровадження в країні документів та норм права Європейського Союзу та приведення законодавства України у відповідність. Зокрема, в Україні виникає зобов'язання імплементувати Регламент Європейського Парламенту і Ради (ЄС) № 452/2008 стосовно вироблення та розвитку статистики у галузі освіти та навчання впродовж життя в частині статистики систем освіти та навчання, Регламент Комісії (ЄС) № 912/2013 від 23 вересня 2013 року про імплементацию Регламенту Європейського Парламенту і Ради (ЄС) № 452/2008 стосовно вироблення та розвитку статистики у галузі освіти та навчання впродовж життя в частині статистики систем освіти та навчання та низку інших (далі – європейські регламенти). Також євроінтеграційний процес передбачає приєднання України до європейських організацій, які збирають та аналізують дані у сфері освіти, зокрема Eurostat, Eurydice, OECD. Норма щодо розробки Переліку галузей знань та спеціальностей на основі МСКО також встановлена частиною третьою статті 9 Закону України «Про вищу освіту».

Приєднання до системи європейської статистики вимагає реструктуризації системи галузей знань і спеціальностей. Цей проєкт Постанови є наступним кроком до наближення Переліку галузей знань та спеціальностей на основі МСКО, в першу чергу чітко зіставляючи галузі.

Приведення переліку галузей знань, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, у відповідність з Міжнародною стандартною класифікацією освіти, передбачено Планом пріоритетних дій Уряду на 2023 рік (п. 267), затвердженим розпорядженням Кабінету Міністрів України від 14

березня 2023 р. № 221 «Про затвердження плану пріоритетних дій Уряду на 2023 рік».

Запровадження нової редакції переліку галузей знань і спеціальностей стимулює та спрощує запровадження міждисциплінарних програм, як в межах однієї галузі, так й міжгалузевих, приводить підготовку за спеціальностями за рівнями освіти у відповідність до структури та потреб ринку праці та змісту предметної області відповідних спеціальностей.

Основні групи (підгрупи), на які проблема справляє вплив:

Групи (підгрупи)	Так	Ні
Громадяни	+	–
Держава	+	–
Суб'єкти господарювання	+	–
у тому числі суб'єкти малого підприємництва	–	–

Проблема не може бути розв'язана за допомогою ринкових механізмів і чинних регуляторних актів, оскільки питання, що порушуються у ній, не стосуються механізмів стихійного регулювання ціни, темпів і пропорцій суспільного виробництва.

II. Цілі державного регулювання

Основною ціллю державного регулювання є створення передумов для виконання вимог до євроінтеграції, зокрема у частині збору, аналізу та передачі якісних і своєчасних статистичних даних про освіту та професійну підготовку до Євростату/OECD/UNESCO, створення передумов для застосування європейських регламентів стосовно вироблення та розвитку статистики у галузі освіти та навчання впродовж життя, підвищення співставності української вищої та фахової передвищої освіти з МСКО, насамперед в частині галузей знань, полегшення визнання українських документів про вищу та фахову передвищу освіту, сприяння поширенню міждисциплінарних програм, сприяння полегшенню запровадження подвійних та спільних освітніх програм, унормування відповідності підготовки за рівнями освіти за конкретними спеціальностями вимогам та звичним практикам ринку праці.

III. Визначення та оцінка альтернативних способів досягнення цілей

1. Визначення альтернативних способів

Вид альтернативи	Опис альтернативи
Альтернатива 1	Залишення існуючої ситуації без змін. Не прийняття проекту постанови «Про внесення змін до переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти»

Альтернатива 2	Затвердити новий Перелік галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, передбачивши нову структуру галузей, яка відповідає структурі широких галузям освіти і навчання МСКО (крім галузі «Безпека та оборона»), та максимально наблизити перелік спеціальностей до деталізованих галузей освіти і навчання МСКО, дозволяючи застосування європейських регламентів в автоматичному або напівавтоматичному режимі.
----------------	--

2. Оцінка обраних альтернативних способів досягнення цілей

Оцінка впливу на сферу інтересів держави

Вид альтернативи	Вигоди	Витрати
Альтернатива 1	Відсутні.	Негативні наслідки для держави – повільний розвиток міждисциплінарних програм; збереження підготовки фахівців, яким немає місця на ринку праці (невідповідність рівнів освіти кваліфікаційним вимогам), ускладнення процесу євроінтеграції.
Альтернатива 2	Сприяння європейській інтеграції та вільному руху громадян. Можливість застосовувати європейські регламенти в частині вищої та фахової передвищої освіти. Можливість порівняльного статистичного аналізу. Полегшення визнання документів про вищу та фахову передвищу освіту.	Модернізація Єдиної державної електронної бази з питань освіти для врахування змін у Переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти.

Оцінка впливу на сферу інтересів громадян

Вид альтернативи	Вигоди	Витрати
Альтернатива 1	Відсутні.	Збереження підготовки фахівців, яким немає місця на ринку праці (невідповідність рівнів освіти кваліфікаційним вимогам), ускладнення процесу євроінтеграції.
Альтернатива 2	Сприяння європейській інтеграції та вільному руху громадян. Полегшення визнання документів про вищу та фахову передвищу освіту.	Відсутні.

Оцінка впливу на сферу інтересів суб'єктів господарювання

Вид альтернативи	Вигоди	Витрати
Альтернатива 1	Відсутні.	Відсутні
Альтернатива 2	Сприяння поширенню подвійних та міждисциплінарних програм. Модернізація освітніх програм.	Витрати часу на переоформлення ліцензій на провадження освітньої діяльності та сертифікатів про акредитацію.

Дія проєкту регуляторного акта поширюватиметься на сферу інтересів суб'єктів господарювання.

Показник	Великі	Середні	Малі	Мікро	Разом
Кількість суб'єктів господарювання, що підпадають під дію регулювання, одиниць	2	1025	45	-	1072*
Питома вага групи у загальній кількості, відсотків	0,2%	95,6%	4,2%	-	100%

*Інформацію щодо кількості суб'єктів господарювання (заклади вищої освіти), що підпадають під дію регулювання отримано з Інституту освітньої аналітики

Оцінка сумарних витрат за альтернативами

Сумарні витрати за альтернативами	Сума витрат, гривень
Альтернатива 1 Існуюча ситуація залишається без змін	Витрати, пов'язані із втраченими можливостями щодо розвитку освітніх послуг та виникненням перешкод до євроінтеграції
Альтернатива 2 Прийняття запропонованого проєкту акта	Витрати часу: на ознайомлення з регуляторним актом – 15 хвилин на подання заяви на переоформлення 1 ліцензії – 30 хвилин. на подання заяви на переоформлення 1 сертифікату про акредитацію – 30 хв Витрати коштів з розрахунку мінімальної заробітної плати у погодинному розмірі на 1 січня 2023 року (40,46 грн): на ознайомлення з регуляторним актом – 10,12 грн. на подання заяви на переоформлення ліцензії – 20,23. на подання заяви на переоформлення сертифікату про акредитацію – 20,23. Загальні витрати на одного суб'єкта господарювання на одну програму: 50,58 грн.

IV. Вибір найбільш оптимального альтернативного способу досягнення цілей

Рейтинг результативності (досягнення цілей під час вирішення проблеми)	Бал результативності (за чотирибальною системою оцінки)	Коментарі щодо присвоєння відповідного бала
Альтернатива 1	1	Мінімальний бал, який зазначає неможливість досягнення цілей державного регулювання альтернативним способом.
Альтернатива 2	3	Оптимальний варіант збалансування інтересів держави та громадян.

Рейтинг результативності	Вигоди (підсумок)	Витрати (підсумок)	Обґрунтування відповідного місця альтернативи у рейтингу
Альтернатива 1	Відсутні. У разі розвитку подій за Альтернативою 1: буде не виконано вимогу пункту 267 План пріоритетних дій Уряду на 2023 рік. Галузі знань залишаються негармонізованими з ISCED-f 2013, спосіб встановлення відповідності спеціальностей із деталізованими галузями ISCED-f 2013 не дозволяє здійснювати порівняльний статистичний аналіз вищої та фахової передвищої освіти в розрізі галузей ISCED-f 2013.	Негативні наслідки для держави – повільний розвиток міждисциплінарних програм; збереження підготовки фахівців, яким немає місця на ринку праці (невідповідність рівнів освіти кваліфікаційним вимогам), ускладнення процесу євроінтеграції.	Оцінка вигод і витрат реалізації альтернативи 1 відповідає критеріям оцінки ступеня досягнення визначених цілей
Альтернатива 2	У разі розвитку подій за Альтернативою 2: відбувається удосконалення процесу збору та аналізу статистичної звітності; виконуються вимоги, європейської інтеграції; полегшується визнання документів про вищої освіти та виникає сприяння вільному руху громадян; полегшується реалізація міждисциплінарних та подвійних освітніх програм	Витрати на модернізацію Єдиної державної електронної бази з питань освіти для врахування змін у Переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти. Витрати часу суб'єктів господарювання на переоформлення сертифікатів: 50,58 грн. на одного суб'єкта господарювання на одну програму.	Оцінка вигод і витрат реалізації альтернативи 2 відповідає критеріям оцінки ступеня досягнення визначених цілей

Рейтинг	Аргументи щодо переваги обраної альтернативи/ причини відмови від альтернативи	Оцінка ризику зовнішніх чинників на дію запропонованого регуляторного акта
Альтернатива 1	Аргументи для переваги відсутні.	x
Альтернатива 2	Причини для відмови відсутні. Обрана альтернатива є найбільш раціональним варіантом врахування інтересів всіх основних груп, на яких проблема справляє вплив.	x

Враховуючи вищенаведені позитивні та негативні сторони альтернативних способів досягнення мети, доцільно прийняти запропонований альтернативою 2 регуляторний акт.

V. Механізми та заходи, які забезпечать розв'язання визначеної проблеми

Для вирішення проблем, визначених у розділі першому, та досягнення цілей, визначених у розділі другому цього аналізу регуляторного впливу, проєктом акта передбачено механізм розв'язання проблеми шляхом його прийняття.

Проєктом акта пропонується затвердити нову редакцію переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, наближеного до Міжнародної стандартної класифікації освіти, що дозволить впроваджувати європейські регламенти, застосовні до статистики вищої та фахової передвищої освіти.

Після прийняття цього акту Міністерство освіти і науки України визначить відповідність переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, попередній редакції, на підставі чого буде здійснено автоматичне безоплатне переоформлення ліцензій на провадження освітньої діяльності та сертифікатів про акредитацію освітніх програм.

Також буде розроблено методичні рекомендації щодо відповідності освітніх програм спеціальностям, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, та деталізованим галузям Міжнародної стандартної класифікації освіти ISCED-2013, якими буде уточнено, до яких спеціальностей належать найбільш розповсюджені освітні програми, та методику встановлення відповідності освітньої програми деталізованій галузі Міжнародної стандартної класифікації освіти ISCED-2013.

Технологічне виведення міждисциплінарних програм за межі одної спеціальності дозволить закладам вищої освіти вільно запроваджувати міждисциплінарні програми без додаткових адміністративних зусиль відповідно до інтересів закладів освіти та потреб ринку праці.

VI. Оцінка виконання вимог регуляторного акта залежно від ресурсів, якими розпоряджаються органи виконавчої влади чи органи місцевого самоврядування, фізичні та юридичні особи, які повинні проваджувати або виконувати ці вимоги

Реалізація проєкту регуляторного акту не потребує додаткових витрат із державного бюджету України, тому розрахунок бюджетних витрат не здійснювався.

Розрахунок витрат суб'єктів малого підприємництва (М-Тест) не проводився, оскільки питома вага суб'єктів малого бізнесу (малих та мікропідприємств разом) у загальній кількості суб'єктів господарювання, на яких поширюється регулювання, не перевищує 10 відсотків.

Витрати, які виникатимуть у суб'єктів господарювання, у зв'язку із запровадженням регуляторного акта, наведені у Додатку 2 до Методики.

VII. Обґрунтування запропонованого строку дії регуляторного акта

Розроблений акт не має обмеження щодо строку його дії.

VIII. Визначення показників результативності дії регуляторного акта

Прогнозні значення показників результативності регуляторного акта будуть встановлюватися після набрання чинності актом. Прогнозними значеннями показників результативності регуляторного акта є:

кількість суб'єктів господарювання, на яких поширюватиметься дія акта – 1072;

розмір надходжень до державного та місцевих бюджетів та державних цільових фондів – надходження не передбачаються;

розмір коштів і часу, які витратимуться суб'єктами господарювання на виконання вимог регуляторного акта – 1 година на 1 програму;

рівень поінформованості суб'єктів господарювання та/або фізичних осіб з основних положень акта – високий.

Кількісними показниками результативності акта є:

кількість міждисциплінарних програм;

кількість здобувачів міждисциплінарних програм;

кількість звернень і скарг, пов'язаних з дією акта.

IX. Визначення заходів, за допомогою яких здійснюватиметься відстеження результативності дії регуляторного акта

Відстеження результативності дії регуляторного акта буде проводитися за допомогою заходів, спрямованих на оцінку стану впровадження регуляторного акта, шляхом аналізу статистичних показників.

Базове відстеження результативності вищезазначеного регуляторного акта буде здійснюватися до кінця календарного року з моменту набрання чинності.

Повторне відстеження планується здійснити через рік після базового відстеження, в результаті якого відбудеться порівняння показників базового та повторного відстеження.

Періодичне відстеження здійснюватиметься раз на три роки, починаючи з дня виконання заходів з повторного відстеження, з метою оцінки ступеня досягнення актом визначених цілей.

Метод проведення відстеження результативності – статистичний.

Вид даних, за допомогою яких здійснюватиметься відстеження результативності, – статистичні.

До проведення відстеження результативності дії регуляторного акта залучатиметься державне підприємство «Інфоресурс».

Міністр освіти і науки України

Оксен ЛІСОВИЙ

ВИТРАТИ

**на одного суб'єкта господарювання великого і середнього підприємництва,
які виникають внаслідок дії регуляторного акта**

Порядковий номер	Витрати	За перший рік	За п'ять років
1	Витрати на придбання основних фондів, обладнання та приладів, сервісне обслуговування, навчання/підвищення кваліфікації персоналу тощо, гривень	не передбачено	-
2	Податки та збори (зміна розміру податків/зборів, виникнення необхідності у сплаті податків/зборів), гривень	не передбачено	-
3	Витрати, пов'язані із веденням обліку, підготовкою та поданням звітності державним органам, гривень	не передбачено	-
4	Витрати, пов'язані з адмініструванням заходів державного нагляду (контролю) (перевірок, штрафних санкцій, виконання рішень/приписів тощо), гривень	не передбачено	-
5	Витрати на отримання адміністративних послуг (дозволів, ліцензій, сертифікатів, атестатів, погоджень, висновків, проведення незалежних/обов'язкових експертиз, сертифікації, атестації тощо) та інших послуг (проведення наукових, інших експертиз, страхування тощо), гривень	не передбачено	-
6	Витрати на оборотні активи	не	-

	(матеріали, канцелярські товари тощо), гривень	передбачено	
7	Витрати, пов'язані із наймом додаткового персоналу, гривень	не передбачено	-
8	Витрати, пов'язані з ознайомленням та приведенням локальних актів у відповідність до встановленої форми (40,46 грн/год*×1/4 год (15 хвилин на ознайомлення з регуляторним актом)	10,12	
	Витрати на подання заяви на переоформлення однієї ліцензії (40,46 грн/год*×1/2 год (30 хвилин на подання заяви)	20,23	
	Витрати на подання заяви на переоформлення акредитації однієї освітньої програми (40,46 грн/год*×1/2 год (30 хвилин на подання заяви)	20,23	
9	РАЗОМ, гривень	50,58	-
10	Кількість суб'єктів господарювання великого та середнього підприємництва, на яких буде поширено регулювання, одиниць	1027	-
11	Сумарні витрати суб'єктів господарювання великого та середнього підприємства, на виконання регулювання на одну освітню програму у суб'єкта (вартість регулювання) (рядок 9 x рядок 10), гривень	51945,66	-

*Розмір мінімальної заробітної плати на 2023 рік затверджений Законом України "Про Державний бюджет України на 2023 рік" від 03.11.202 № 2710-IX становить 40,46 грн за годину.